

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»

протокол від __ _____ 20__ р.
№__

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ для проведення практичних занять з вибіркової навчальної дисципліни «МЕТОДИ І МОДЕЛІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ»

для здобувачів третього рівня вищої освіти освітнього рівня “Доктор філософії”

Рекомендовано на засіданні
кафедри інформаційних систем
в управлінні та обліку
26 серпня 2024 р.,
протокол № 8

Розробник: д.е.н., проф., професорка кафедри інформаційних систем в
управлінні та обліку Ірина ЗАМУЛА

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 2

ЗМІСТ

Вступ	2
Тема 1. Методи і моделі управлінського обліку: поняття та особливості застосування в наукових дослідженнях	3
Тема 2. Оцінка ефективності застосування методів і моделей управлінського обліку	3
Тема 3. Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв'язанні наукових проблем у сфері бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту	4
Тема 4. Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв'язанні наукових проблем у сфері економіки та фінансів	5
Тема 5. Застосування моделей та методів управлінського обліку при управлінні фінансовим ризиком	6
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	7

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 3

ВСТУП

Метою є формування здатності системного розуміння сучасних методів і моделей управлінського обліку, розвиток аналітичних навичок для ефективного прийняття управлінських рішень, а також здатності адаптувати і впроваджувати інструменти управлінського обліку у практичну діяльність підприємств із врахуванням сучасних викликів та тенденцій розвитку економіки.

Завданнями дисципліни є вивчення сучасних методів і моделей управлінського обліку, розвиток аналітичних навичок для ефективного прийняття управлінських рішень, а також застосування їх при наукових дослідженнях у сфері економіки.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти зможуть отримати додатково наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 4

Практичне заняття № 1, 2

Тема 1. Методи і моделі управлінського обліку: поняття та особливості застосування в наукових дослідженнях

План практичного заняття

1. Теоретичні завдання: опитування за матеріалами лекції:

Поняття, характеристика та специфіка методів управлінського обліку.

Особливості застосування методів управлінського обліку.

Зміст та характеристика традиційних моделей управлінського обліку.

Підходи до розробки моделей управлінського обліку із врахуванням особливостей бізнес-одиниці.

Імплементація методів і моделей управлінського обліку в наукове дослідження ідентифікованої наукової проблеми.

2. Практичні завдання.

1) вибір об'єкта дослідження;

2) пошук літератури та визначення проблемних питань, опрацювання нормативної бази.

3. Самостійна робота.

Практичне заняття № 3, 4

Тема 2. Оцінка ефективності застосування методів і моделей управлінського обліку

План практичного заняття

1. Теоретичні завдання: опитування за матеріалами лекції:

Індикативні показники ефективності методів і моделей управлінського обліку.

Система заходів щодо підвищення ефективності методів і моделей управлінського обліку.

2. Практичні завдання.

3) складання списку опрацьованої літератури;

4) виявлення кола проблемних питань, що виникають на практиці (в діяльності досліджуваного підприємства).

3. Самостійна робота.

Практичне заняття № 5-16

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 5

Тема 3. Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв’язанні наукових проблем у сфері бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Тема 4. Застосування моделей та методів управлінського обліку при розв’язанні наукових проблем у сфері економіки та фінансів

Тема 5. Застосування моделей та методів управлінського обліку при управлінні фінансовим ризиком

План практичного заняття

1. Теоретичні завдання: опитування за матеріалами лекції:

1. Послідовність визначення об’єкта дослідження.

2. Визначення напрямів управлінського обліку об’єкта дослідження дисертаційної роботи.

2. Практичні завдання.

5) уточнення об’єктів управлінського обліку.

6) складання плану розділу.

7) побудова методики управлінського аналізу для обраного об’єкта:

– формування завдань;

– побудова системи синтетичних і аналітичних показників, їх взаємозв’язки;

– виявлення факторів, які впливають на зміну показників.

– формування інформаційної бази аналітичних досліджень;

– вибір методичних прийомів аналізу господарської.

8) визначення організаційного і технічного забезпечення управлінського аналізу;

9) дослідження стану об’єктів аналізу на макроекономічному рівні

10) збір практичного матеріалу на конкретних підприємствах та його опрацювання;

11) визначення основних тенденцій розвитку досліджуваного підприємства або групи підприємств

12) апробація запропонованої методики економічного аналізу для обраного об’єкта з визначенням резервів господарювання.

3. Самостійна робота.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 6

12. Рекомендована література

Основна література

1. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/14328/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%90%D0%93%D0%94%202021%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82%D0%B0.pdf>
2. Економічний аналіз: теорія і практика: навчально методичний посібник [для бакалаврів, магістрів та аспірантів напряму підготовки 051 "Економіка"] / А.В. Рибчук, О.А. Ковенська, Н.М. Антофій, В.І. Покотилова. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 220 с.
3. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійна програма «Облік, контроль і митна справа» (автори Олійник О.В., Замула І.В.). Житомир: Житомирська політехніка. 2022. 63 с. (Протокол НМР від 16.12.2022, № 13). URL: <https://cutt.ly/v0zCp9M>
4. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійна програма «Облік, контроль і митна справа» (автор Замула І.В.). Житомир: Житомирська політехніка. 2022. 30 с. (Протокол НМР від 16.12.2022, № 13). URL: <https://cutt.ly/S0zCjlm>
5. Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійна програма «Облік, контроль і митна справа» (автори Олійник О.В., Замула І.В.). Житомир: Житомирська політехніка. 2022. 85 с. (Протокол НМР від 16.12.2022, № 13). URL: <https://cutt.ly/70zf3Gf>
6. Управлінський аналіз бізнесу (за видами економічної діяльності): навчальний посібник / І. М. Парасій-Вергуненко, К. О.Назарова, В. Ю. Гордополов, К. В. Безверхий, В. Д. Гоцуляк, М. О. Нежива, В. С. Негоденко. — Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 586 с.
7. Навчальна програма СИМА 2024: основні зміни та те, що вам потрібно знати. URL: <https://www.practicetestsacademy.com/blog/cima/cima-syllabus/>
8. Отримайте швидкий старт своєї бізнес-кар'єри з ACCA. URL: <https://www.accaglobal.com/gb/en/student/exam-support-resources.html>
9. FFM D24-J25 syllabus and study guide. URL: <https://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF->

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 7

students/fia/ffm/FFM%20D24-J25%20syllabus%20and%20study%20guide%20-%20final.pdf

Допоміжна література

1. Kireitseva H., Šerevičienė V., Khrutba V., Zamula I. Internal and external factors of use and conservation of water resources in Zhytomyr region. *Environmental Problems*. 2024. Т. 9, № 1 <https://science.lpnu.ua/ep/all-volumes-and-issues/volume-9-number-1-2024/internal-and-external-factors-use-and-conservation>
2. Tanasiieva, M., Zamula, I., Travin, V., Nitsenko, V., Balezentis, T. and Streimikiene, D. (2020) Assessment of the Profitability of Environmental Activities in Forestry. *Sustainability*. 12(7), 2998. <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/7/2998>
3. Zamula I.V., Shavurska O.V., Tanasieva M.M., Travin V.V. Impact investment in post-war Ukraine. *Academy review*. 2024. № 1 (60). С. 105-122. DOI: 10.32342/2074-5354-2024-1-60-8. <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2024/1/9.pdf>
4. Zamula, I., Prodanchuk, M., Kovalchuk, T., MyhalkivA., & Simakov, K. (2020). Engineering of business processes in accounting support of cash management. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 6(3), 135-148. Retrieved from <https://are-journal.com/index.php/are/article/view/341>
5. Zamula, I., Shavurska, O., Kireitseva, H. (2024). Sustainable Development of Ukraine as an Innovative Approach to Its Post-War Recovery. *Science and Innovation*, 20(3), 3–16. <https://doi.org/10.15407/scine20.03.003>
6. Zhyhlei I., Zamula, I., Travin, V. Assessing organic production efficiency. *Revista Română de Statistică Supliment*, 2020. №. 11. С. 51-61 URL: <https://www.revistadestatistica.ro/supliment/2020/12/assessing-organic-production-efficiency/>
7. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч. посіб. / Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король, К.Ф. Ковальчук [та ін.]; за ред. К. Ф. Ковальчука. К. :«Центр учбової літератури», 2012. 328 с.
8. Аналітична оцінка та контроль бізнес-процесів в межах маркетингової стратегії суб'єкта господарювання: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Замули І.В. – Житомир: Видавець О.О. Євенок, 2016. 388 с.
9. Замула І.В. Аналіз фінансового стану підприємства в умовах комп'ютеризації. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, березень 2020. № 16(44). С. 199-202.
10. Замула І.В., Скороход І.О., Журавель М.Ф. Оцінка ефективності впровадження альтернативних джерел енергії в Україні. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.34>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.04- 05.02/1/071.00.1/ДФ/ВК1.3- 2024
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 8

11. Інформаційне забезпечення економічного механізму охорони та стійкого використання природних ресурсів: монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Замули І.В. Житомир: ПП “Рута”, 2017. 308 с.

12. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник. К.: Знання, 2011. 630 с.

13. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз. Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / За ред. д.е.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. 2-ге вид., доп. і перероб. Житомир: ПП “Рута”, 2007. 704 с.

14. Методичні рекомендації з використання інструментарію аналізу і статистики у кваліфікаційних роботах бакалаврів і магістрів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» (автори: І.В. Замула, Т.В. Барановська, І.В. Іваненко, І.Р. Поліщук). Житомир: ЖДТУ, 2018. 68 с. URL: <https://bit.ly/3UR48mx>

15. Олійник О.В. Економічний аналіз: Практикум для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП “Рута”, 2003. 496 с.

16. Статистико-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком економічних суб’єктів: колективна монографія / За заг.ред. В.К. Савчука. К.: ФОП Ямчинський О. 2020. 292 с.

17. Цал-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю., Суліменко Л.А. Фінансовий аналіз: підручник. Житомир: ПП “Рута”, 2012. 609 с.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://learn.ztu.edu.ua>
2. <https://clarity-project.info/edrs>
3. <http://www.nbu.gov.ua>
4. <https://openbudget.gov.ua/>
5. <https://spending.gov.ua/new/>